

inød kunde man jo sige: Det vide de jo, det staar i Loven, at der er et solidarisk Ansvar; men det forekommer mig dog, at det vilde være overmaade beklageligt, om Mange, naar en Forantaltning som denne træder frem under Regjeringens Auspicier, vilde tro, at det ikke havde saa overmaade Meget paa sig, og at Faren ikke var saa overmaade stor. Det tror jeg nemlig ingenlunde, man kan sige; jeg tror, at det let vil kunne vise sig, at denne Fare netop vil være overmaade stor. Men hvad jeg fremfor Alt frygter for ved denne Lov, er det Præcedents, som den vil kunne skabe. Jeg vil give den høitærede Indenrigsminister Ret i, at det paa ingen Maade vilde være et ubetænkeligt Præcedents, om der i det nærværende Tilfælde blev ydet en ekstraordinær Statshjælp til det Formaal, der er Tale om. Ganske vist bør en saadan ekstraordinær Statshjælp forbeholdes Tilfælde, hvor der lader sig paa visse særegne Omstændigheder, som have frembragt en ekstraordinær Nødstand, og saadanne særegne Omstændigheder tror jeg ikke lade sig paa vise i nærværende Tilfælde. Jeg tror imidlertid, at et endnu farligere Præcedents vil nærværende Lov kunne afgive; thi naar det fastsættes, at ethvert Individ, der henhører til en saa talrig Samfundsklasse som den, der her er Tale om, skal, naar han opfylder visse nærmere engang for alle fastsatte Betingelser, have en Ret — thi det kan jeg ikke fravige, at Loven indeholder — til at kunne kræve, at Staten skal skaffe ham Kredit, til at kunne forlange, at Staten skal gaa i Caution for ham, forudsat som sagt, at han opfylder de i Loven fastsatte Betingelser, da mener jeg, at det er en Regel, hvoraf der kan udledes de allerfarligste Konsekvenser for Fremtiden. Netop hvor der er Tale om Kredit fra Statens Side, er Tale om, at Staten skal begrunde Krediten, er det en overordentlig farlig Bei at betrede, naar man for en stor Samfundsklasse aabner en Ret, en lovbestemt Udgang til under visse Omstændigheder at kunne kræve saadan Kredit, og derfor stemmer jeg mod dette Lovforslag.

Breinholt: Hvorvel det ikke kan være tvivl underkastet, at dette Lovforslags Fremsettelse skyldes ædle og ophøiede Bevæggrunde, skyldes en dyb Medfølelse med en vigtig og mindre velstillet Samfundsklasse og en levende Trang til at række den en hjælpende Haand, saa forhindrer det jo dog ikke, at man paa den anden Side kan rejse tvivl om, hvorvidt de Midler, Lovforslaget indeholder, virkelig ville strække til til i Pragis at udføre den gode Hensigt. Jeg har hos mig med en ikke ringe Styrke følt saadanne tvivl, og jeg antager, at det maa være mig tilladt at fremkomme med dem her, ja, jeg antager endog saa, at Lovens vigtigste Benner og Tilhængere ville være ret tak-

nemmelige for, at der derved gives dem Leilighed til at nedslaa saadanne tvivl, saafremt de ere intetsigende eller i alt Fald lidet betydende, og hvis de paa den anden Side skulde indeholde noget uimodsigelig Berettiget, vilde der derved være givet Anledning til paa Lovforslagets videre Gang at se dem ændrede, saaledes at Loven i Virkeligheden kunde komme til at svare til sin gode Hensigt. Jeg skal ikke forbyde mig i den principielle Side af Sagen og de Konsekvenser, som muligvis, jeg turde sige sandsynligvis, ville følge deraf, thi den ærede Taler, vi nys hørte, har saa tydelig fremdraget disse Konsekvenser, at det vilde være mere end overflødig, om jeg kom nærmere ind derpaa. Ei heller skal jeg indlade mig paa den finantsielle Side af Sagen, som Statens Garant og Statskassens Udredelse af Lagationsomkostningerne kunde foranledige, thi ogsaa dette Spørgsmaal er i den Grad klart fremsat af det 2det kongevalgte Medlem (Ussing), at jeg kan spare mig al videre Udvikling af den Side af Sagen. Der er endnu en anden Side, som med temmelig stor Styrke blev fremdraget fra flere Sider ved 2den Behandling, nemlig Sagens statsøkonomiske Side, saasom at dette Lovforslag ved at blive til Lov vilde fremkalde en bedre og mere intensiv Dyrkning af Husmandslobder, og derved binde en stor Del Arbeidskraft, hvorved Konkurrencen paa Arbeidsmarkedet vilde blive mindre, altsaa Arbeidsprisen forhøies. Det Spørgsmaal turde dog i og for sig være tvivlsomt, hvor stor en Lykke det er, at Arbeidet er dyrt; det er ikke i alle Lande, at man anser det for en meget stor Binding, men det skal jeg ikke komme videre ind paa. Endnu mindre skal jeg komme ind paa det Bidrag, som dette Lovforslag kunde give til Federnes Opdyrkning, et Moment, som ogsaa blev fremhævet. Derimod kunde jeg føle en større Fristelse til at drage Sagens sociale Side frem, idet denne i det Hele ved de foregaaende Forhandlinger kun lidet er kommen til sin Ret. Jeg negter ikke, at den ærede Ordfører for Mindretallet (Ussing) har fremdraget den i en Retning, ligesom han ogsaa idag kortelig har berørt det Samme, nemlig de Krav, som de andre sociale Lag ogsaa ville faae paa at komme i Betragtning til Statens Understøttelse, at faae rask en særlig hjælpende Haand i andre Retninger. Det høitærede 12te kongevalgte Medlem (Rosengren) berørte en anden Side af den samme Sag, idet han ved 2den Behandling citerede Grundlovens § 84, hvorefter den, der ikke kan ernære sig eller Sine, og hvis Forsørgelse ikke paaligger nogen Anden, er berettiget til at holde Hjelpe af det Offentlige. Derfra gik det høitærede Medlem over til at sige, at, naar Staten vedkjender sig en saadan Forpligtelse, og Staten paalægger Kommunerne at efterkomme disse Forpligtelser, da gjør den Sit